

1. A KÉSŐ KÖZÉPKORI ÉS KORA ÚJKORI MAGYARORSZÁG KÉPE A KÜLFÖLDI KRÓNIKÁKBAN ÉS ÚTLEÍRÁSOKBAN, 1300–1686

1.1. A MŰFAJRÓL

BURKE, Peter: Útmutatás az utazástörténet számára. In: Korall, 26. köt. 2006. 5-24. p.
http://epa.oszk.hu/00400/00414/00018/pdf/EPA00414_Korall_2006_26_005burke.pdf

CSUKOVITS Enikő: Források, műfajok, lehetőségek: a középkori Magyarország-kép elemei.
In: Korall, 38. köt. 2009. 5–29. p.
https://epa.oszk.hu/00400/00414/00029/pdf/korall_38.pdf

GELLÉRT Gábor: Az utazás mint társadalmi gyakorlat. Egy kulturális modell történeti vizsgálatának lehetőségei. In: Léptékváltó társadalomtörténet. Tanulmányok a 60 éves Benda Gyula tiszteletére. Szerk. K. Horváth Zsolt, Lugosi András, Sohajda Ferenc. Bp., 2003. 515-531. p.

1.2. MAGYARORSZÁG KÉPE A KÜLFÖLDIEK SZEMÉBEN

CSUKOVITS Enikő: Magyarországról és a magyarokról. Nyugat-Európa magyar-képe a középkorban. Vác-Bp., 2013. 315 p.
Doktori értekezés.
http://real-d.mtak.hu/632/7/dc_632_12_doktori_mu.pdf

CSUKOVITS Enikő: Magyarország helye Kelet-Európában. A Descriptio Europae Orientalis országleírásai. In: Archivariorum historicorumque magistra. Történeti tanulmányok Bak Borbála tanárnő 70. születésnapjára. Szerk. Kádár Zsófia, Lakatos Bálint, Zamróczki Áron. Bp., 2013. 71–82. p.
http://real.mtak.hu/131123/1/Csukovits_BakBorbala%20emlekkonyv_2013.pdf

ETÉNYI Nóra, G.: Az előzmények. In: E. N., G.: Hadszintér és nyilvánosság. A magyarországi török háború hírei a 17. századi német újságokban. Bp., 2003. 63-85. p.

FODOR Pál – IVANICS Mária – SUDÁR Balázs: A magyarok oszmán és török szemmel. In: Rubicon, 2021. 1-2. sz. 81-87. p.

HUNFALVY Pál: Magyarország ethnographiai képe a frank-német uralkodás korában. In: Századok, 1876. 5. sz. 357-383. p.
http://real-j.mtak.hu/13625/1/Szazadok_1876.pdf

JÁSZAY Magda: Mátyás király. Milyennek látta a humanista világ? In: Rubicon, 2021. 1-2. sz. 18-37. p.

KÁRMÁN Gábor: Kettős látás. Magyarország képe a 16-17. századi Európában. In: Rubicon, 2021. 1-2. sz. 58-65. p.

KORPÁS Zoltán – MARTÍ Tibor – MONOSTORI Tibor: Rebellisek vagy szövetségesek? A spanyol Habsburgok magyarságképe. In: Rubicon, 2021. 1-2. sz. 72-79. p.

MIKÓ Árpád: Magnus Gruber: Tractus Danubii (1531). Egy forrás nyomában. In: Détsy Mihály nyolcvanadik születésnapjára. Tanulmányok. Szerk. Bardoly István, Haris Andrea. Bp., 2002. 229-254. p. (Művészettörténet – Műemlékvédelem; 11.)

https://library.hungaricana.hu/hu/view/SZAK_KOHI_Mm_11_Detsy/?pg=230&layout=s

NÉMETH István, H.: Háború és népesség a kora újkori Magyarországon (16-17. század). In: Történeti demográfiai évkönyv. Szerk. Faragó Tamás, Óri Péter. 2001. Bp., 2001. 129-141. p.
<https://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/tortenetidemografiaievkonyvek/article/view/932/654>

PUKÁNSZKY Béla: Mohács és az egykorú német közvélemény. In: Mohácsi emlékkönyv 1526. Szerk. Lukinich Imre. Bp., 1926. 277–293. p.

RÓZSA György: Magyarország XVII. századi képe a francia népies grafikában. In: Folia Historica, 1976. 4. sz. 35-90. p.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/FoliaHistorica_04/?pg=36&layout=s

TARDY Lajos: Régi feljegyzések Magyarországról. Bp., 1982. 32-89. p.

TARDY Lajos: Régi hírünk a világban. Bp., 1979. 23-151. p.

TERBE Lajos: Egy európai szállóige életrajza (Magyarország a kereszténység védőbástyája). In: Egyetemes Philológiai Közlöny, 1936. 7-12. sz. 297-350. p.

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

https://adt.arcanum.com/hu/view/EgyetemesFilologiaiKozlony_1936/?pg=326&layout=s

VARGA J. János: A kereszténység védőbástyája. In: Rubicon, 2021. 1-2. sz. 53-57. p.

<https://rubicon.hu/cikkek/a-keresztenyseg-vedobastyaja>

VESZPRÉMY László: Európa magyarságképe a középkorban, 1000-1437. In: Rubicon, 2021. 1-2. sz. 8-17. p.

<https://rubicon.hu/cikkek/europa-magyarsagkepe-a-kozepkorban-1000-1437>

1.2.1. TÖRTÉNETI MŰVEK, KRÓNIKÁK, BESZÁMOLÓK

BÁRÁNY Attila.: Angol–magyar zsoldoskompaniák a 14. századi Itáliában. In: Angol–magyar kapcsolatok a középkorban. Szerk. B. A., Laszlovszky József, Papp Zsuzsanna. Máriabesenyő, 2011. 283-299. p.

BÁRÁNY Attila: Zsigmond király angliai látogatása. In: Századok, 2009. 2. sz. 319-355. p.
http://real-j.mtak.hu/13763/1/Szazadok_2009.pdf

BENISCH Arthúr: Marino Sanuto „Diarii”-jének magyar művelődéstörténeti vonatkozásai. Bp., 1903. 120 p. (Művelődéstörténeti értekezések; 9.)

CSERNUS Sándor: Francia források Zsigmond párizsi tartózkodásáról. 1419 március. In: Kelet és nyugat között. Történeti tanulmányok Kristó Gyula tiszteletére. Szerk. Koszta László. Szeged, 1995. 103-140. p.
http://acta.bibl.u-szeged.hu/65202/1/1995_kelet_es_nyugat_kozott_103-140.pdf

CSERNUS Sándor: A középkori francia nyelvű történetírás és Magyarország. 13-15. század. Bp., 1999. 129-263. p. (Doktori mestermunkák)

CSERNUS Sándor: Zsigmond és a Hunyadiak a francia történetírásban. In: Századok, 1998. 1. sz. 47-127. p.
http://real-j.mtak.hu/13749/1/Szazadok_1998.pdf

CSUKOVITS Enikő: Magyarország helye Kelet-Európában. A Descriptio Europae Orientalis országleírásai. In: Archivarium historicorumque magistra. Történeti tanulmányok Bak Borbála tanárnő 70. születésnapjára. Szerk. Kádár Zsófia, Lakatos Bálint, Zamróczki Áron. Bp., 2013. 71-82. p.
http://real.mtak.hu/131123/1/Csukovits_BakBorbala%20emlekkonyv_2013.pdf

FODOR Vera: Angol tudósítás Eger ostromáról és a mezőkeresztesi csatáról. In: Hadtörténelmi Közlemények, 1988. 3. sz. 552-562. p.
https://epa.oszk.hu/00000/00018/00139/pdf/EPA00018_hadtortenelmi_1988_03_552-562.pdf

GOMBOS F. Albin: Szent István a középkori külföldi történetírásban. In: Emlékkönyv Szent István király halálának kilencszázadik évfordulóján. Szerk. Serédi Jusztinián. 3. köt. Bp., 1938. 281-324. p.
http://real-eod.mtak.hu/4217/3/MTA_Konyvek_351537_3_000873690.pdf. p.
Reprint kiadás: Bp., 1988. 631-674. p.

KERÉKES Dóra: Egy francia megfigyelő feljegyzései a nagyharsányi csatáról. In: Sic Itur Ad Astra, 2001. 1-2. sz. 87-118. p.
https://epa.oszk.hu/01000/01019/00032/pdf/EPA01019_sic_itur_ad_astra_2001_01-02_087-118.pdf

MÁRTON József: Magyarország képe és megítélése Enea Silvio Piccolomini életművében. In: Irodalomtörténeti Közlemények, 2006. 5. sz. 457-477. p.
https://epa.oszk.hu/00000/00001/00434/pdf/ITK_EPA00001_2006_05_457-477.pdf

Mohács emlékezete. A mohácsi csatára vonatkozó legfontosabb magyar, nyugati és török források, a csatahely régészeti feltárásának eredményei. Szerk. Katona Tamás. 3. bőv. kiad. Bp., 1987. 283 p., 32 t. (Bibliotheca historica)

Mohács Magyarországa. Burgio pápai követ jelentései. Ford. Bartoniek Emma. Bp., 1926. 163 p., 1 t. (A Napkelet könyvtára; 12.)

MOLNÁR ANTAL: A hódoltság francia szemmel. In: Történelmi Szemle, 2007. 1. sz. 35-61. p.

http://real-j.mtak.hu/5748/1/TortenelmiSzemle_2007.pdf

RÓNA Éva: Középkori angol krónikák magyar vonatkozású adatai. In: Egyetemes Philologiai Közlöny, 1936. 7-12. sz. 371-378. p.

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

https://adt.arcanum.com/hu/view/EgyetemesFilologiaiKozlony_1936/?pg=400&layout=s

SAHIN-TÓTH Péter. Egy miles Christianus a tizenöt éves háborúban. Charles de Gonzague-Nevers Magyarországon. In: Ad Astra. SahinTóth Péter tanulmányai. Szerk. Oborni Teréz. Bp., 2006. 365-392. p.

SZAKÁLY Ferenc: Egy zsoldosvezér emlékiratai a XVI. század közepén vívott magyarországi háborúkról. In: Bernardo de Aldana hadjárata, 1548-1552. Közread. Sz. F. Bp., 1986. 7-56. p.

Török hadak Magyarországon, 1526-1566. Kortárs török történetírók naplórészletei. Thury József fordítását vál., jegyzeteit bőv. Kiss Gábor. Bp., 1985. 237 p., 40 t. (Utazások a múltban és a jelenben)

WENZEL Gusztáv: Marino Sanuto Magyarországról 1496-1501-ben. In: Századok, 1871. 1. sz. 1-11. p., 2. sz. 73-93. p., 3. sz. 165-179. p.

http://real-j.mtak.hu/13638/1/Szazadok_1871.pdf

1.2.2. DIPLOMÁCIAI FORRÁSOK, KÖVETJELENTÉSEK

CSUKOVITS Enikő: Források. In: Cs. E.: Középkori magyar zarándokok. Bp., 2003. 12-22. p. (Historia Könyvtár. Monográfiák; 20.)

ENGEL Pál: 14. századi magyar vonatkozású iratok a johannita lovagrend máltai levéltárából. In: Történelmi Szemle, 1997. 1. sz. 111-118. p.

http://real-j.mtak.hu/5758/1/TortenelmiSzemle_1997.pdf

FRAKNÓI Vilmos: Carvajal János bibornok magyarországi követségei, 1448–1461. Bp., 1889. 88. p. (Értekezések a történelmi tudományok köréből; XIV. 4.)

<http://real-eod.mtak.hu/901/1/B3391404.pdf>

FRAKNÓI Vilmos: Egy pápai követ Mátyás udvaránál, 1488-1490. Bp., 1901. 119 p. (Olcsó könyvtár.)

<http://real-eod.mtak.hu/5517/1/000909112.pdf>

Reprint kiadás: Bp., 2013. 119. p.

FRAKNÓI Vilmos: Magyarország a mohácsi vész előtt. A pápai követek jelentései alapján. Bp., 1884. 304 p.

[http://real-](http://real-eod.mtak.hu/8379/1/MagyarKozepkor_0086_Magyarország_a_mohacsi_vesz_elott_38.pdf)

[eod.mtak.hu/8379/1/MagyarKozepkor_0086_Magyarország_a_mohacsi_vesz_elott_38.pdf](http://real-eod.mtak.hu/8379/1/MagyarKozepkor_0086_Magyarország_a_mohacsi_vesz_elott_38.pdf)

FRAKNÓI Vilmos: Pecchinoli Angelo pápai legátus Mátyás udvaránál, 1488-1490. Bp., 1898. 93. p.

http://real-eod.mtak.hu/8740/1/MTA_ElnokokFotitkarokMunkai_FraknoiVilmos_276881.pdf

KOVÁCS Péter, E.: Egy firenzei követjárás Magyarországon. In: Századok, 2010. 6. sz. 1455-1536. p.

http://real-j.mtak.hu/13764/1/Szazadok_2010.pdf

Misszionáriusok levelei Magyarországról és Erdélyről. 16-17. század. Vál. és szerk. Tóth István György. Bp., 2004. 407 p. (Millenniumi magyar történelem. Források)

OBORNI Teréz: Fények és árnyékok a török kori Budán. In: Rubicon, 2021. 1-2. sz. 38-45. p.

THALLÓCZY Lajos: Mantovai követjárás Budán, 1395. Bp., 1905. 112, 2 p. (MTA Értekezések a történeti tudományok köréből; XX. 4.)

<http://real-eod.mtak.hu/1116/1/B3392004.pdf>

TÓTH István György: Terra incognita. Fény és homály az olasz misszionáriusok magyarországi jelentéseiben. A Szentszék 17. századi Magyarország-képe. In: Rubicon, 2021. 1-2. sz. 66-71. p.

WERTHEIMER Ede: Magyarország állapota a XVI. és XVII. században. A velencei követjelentések nyomán. In: Századok, 1875. 10. sz. 659-666. p.

http://real-j.mtak.hu/13624/1/Szazadok_1875.pdf

1.2.3. MAGYARORSZÁG ÁBRÁZOLÁSA TÉRKÉPEKEN

BANFI, Florio: Magyarország térképét ábrázoló falfestmény a Vatikánban. In: Térképészeti Közlöny, 1938/39. 220-234. p.

BANFI, Florio: Rosselli Mátyás király udvarában. In: Térképészeti Közlöny, 1941. 91-101. p.

HRENKÓ Pál: Honterus 450 éves térképe Erdélyről. In: Geodézia és Kartográfia, 1983. 2. sz. 109-118. p.

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

https://adt.arcanum.com/hu/view/GeodeziaEsKartografia_1983/?pg=122&layout=s

HRENKÓ Pál: Magyarország legrégebbi nyomtatott térképe? In: Geodézia és Kartográfia, 1974. 6. sz. 450-452. p.

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

https://adt.arcanum.com/hu/view/GeodeziaEsKartografia_1974/?pg=492&layout=s

HRENKÓ Pál: Magyarország Mátyás király korabeli térképeken. In: Geodézia és Kartográfia, 1975. 6. sz. 424-436. p.

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

https://adt.arcanum.com/hu/view/GeodeziaEsKartografia_1975/?pg=449&layout=s

NAGY Júlia: Magyarországot ábrázoló, könyvekben megjelent térképek a XVI. és XVII. században. In: Térképtudományi tanulmányok = Studia cartologica. Szerk. Irmédi-Molnár László. 1956-1958. Bp., 1958. 283-370. p.

PAPP-VÁRY Árpád: Magyarország története térképeken. Bp., 2002. 279 p., ill.

PLIHÁL Katalin: Erdély térképi forrásai a 16. században. Honterus – emlékkönyv. Emlékkülés és kiállítás Johannes Honterus halálának 450. évfordulója alkalmából az Országos Széchényi Könyvtárban, 1999. Szerk. W. Salgó Ágnes, Stemler Ágnes. Bp., 2001. 73-98. p.

STEGENA Lajos: Magyarország térképei a mohácsi vész előtt. Bp., 1991. 18-30. p.

SUBA János: Pannónia, katonai térképeken. "Lázár deák" térképe. = Pannon Tükör, 2000. 1. sz. 72-76. p.

http://www.pannontukor.hu/PDF/2000/2000_01.pdf

SZATHMÁRY Tibor: Descriptio Hungariae. Magyarország és Erdély nyomtatott térképei, 1477-1600. Novafeltria, 1987. 261 p., 1 t.fol.

1.2.4. ÚTLEÍRÁSOK

1.2.4.1. KÜLFÖLDI SZERZŐK ÚTLEÍRÁSA MAGYAR NYELVEN

Angol és skót utazók a régi Magyarországon (1542-1737). Bev., jegyz. Gömöri György. Bp., 1994. 12-81. p.

DERNSCHWAM, Hans: Erdély, Besztercebánya, törökországi útinapló. Közr. Tardy Lajos. Bp., 1984. 597 p. (Bibliotheca historica)

Evlia Cselebi török világutazó magyarországi utazásai, 1660-1664. Előszó, szómagy., jegyz., átdolg. Fodor Pál. 2. kiad. Bp., 1985. 622 p.

HARASZTI Sándor – PETHŐ Tibor: Útikalandok a régi Magyarországon. Bp., 1963. 51-156. p.

Orosz és ukrán utazók a régi Magyarországon. Közread., ford., előszó, jegyz. Tardy Lajos. Bp., 1988. 7-42. p. (Közös dolgaink)

Pierre Lescalopier utazása Erdélybe, 1574. Közr., az utószót és a jegyzeteket írta Benda Kálmán és Tardy Lajos. Bp., 1982. 134 p. (Bibliotheca historica)

Régi utazások Magyarországon és a Balkán-félszigeten 1054-1717. Összegegyűjt. Szamota István. Bp., 1891. 559 p. (Olcsó könyvtár)

<https://mek.oszk.hu/04600/04635/04635.pdf>

1.2.4.2. KOMMENTÁROK, ELEMZÉSEK

ANTALFFY Gyula: Így utaztunk hajdanában. Bp., 1975. 111-205. p. (Utazások a múltban és a jelenben)

BIRKÁS Géza: Francia utazók Magyarországon. Szeged, 1948. 7-64. p. (Acta Universitatis Szegediensis. Sectio Philologica; XVI. 2.)

CSEERNUS Sándor: A XV. századi francia útleírások Magyarország-képe. In: Régi és új peregrináció. Magyarok külföldön, külföldiek Magyarországon. 2. köt. Szerk. Békési Imre, Jankovics József, Kósa László, Nyerges Judit. Szeged, 1993. 1006-1019. p.

https://mek.oszk.hu/06300/06387/pdf/peregrinacio2_3resz.pdf

FODOR Pál: Evlia Cselebi útleírásai. In: Keletkutatás, 1990. ősz, 37-55. p.

<http://real-j.mtak.hu/15708/>

MOLNÁR ANTAL: A hódoltság francia szemmel. In: Történelmi Szemle, 2007. 1. sz. 35-61. p.

http://real-j.mtak.hu/5748/1/TortenelmiSzemle_2007.pdf

NAGY Balázs: A középkori magyar városok a külföldi utazók leírásaiban. In: Korall, 38. köt. 2009. 79-90. p.

https://epa.oszk.hu/00400/00414/00029/pdf/korall_38.pdf

OBORNI Teréz: Útirajzok a 16. századi Erdélyről. In: Rubicon, 2021. 1-2. sz. 46-51. p.

TÓTH Imre, H. – KRISTÓ Gyula: Orosz utazó a XV. századi Magyarországon. In: Történelmi Szemle, 1977. 1. sz. 142-145. p.

http://real-j.mtak.hu/5727/1/TortenelmiSzemle_1977.pdf

TÓTH István György: Athanasio Georgiceo áruhás császári megbízott útleírása a magyarországi török hódoltságról, 1626-ból. In: Századok, 1998. 4. sz. 837-858. p.
http://real-j.mtak.hu/13749/1/Szazadok_1998.pdf

Összeállította:
Nagyváradai Nóra